

Sorunda 2012-02-17

Synpunkter remissutgåva VA-strategi Nynäshamns kommun 2012-01-23

Efter att ha tagit del av rubricerade VA-strategi önskar Sorundanet framföra följande synpunkter:

Sammanfattning

Den långsiktiga planen, strategin, för vattenförsörjningen och avloppshanteringen på landsbygd samt i större och mindre orter, blir ett mycket viktigt dokument ur ett kommunalt samhällsbyggnadsperspektiv. För att formulera en trovärdig kommunal strategi måste ett antal parametrar beaktas:

- Tillgång till vattentäkter
- Tillgång till utsläppspunkter
- Befolkningsutveckling
- Bebyggelseutveckling
- Utveckling av företag och andra verksamheter
- Reservvattenförsörjning
- Alternativa VA-strategier
- Nyckeltal för kostnader för utbyggnad av VA-lösningar
- Nyckeltal för tidsåtgång för utbyggnad av VA-lösningar

Förslag till förbättringar av VA-strategin

- VA-strategin föreslås distribueras till fler remissinstanser och remisstiden föreslås vara längre.
- VA-strategin föreslås vara mer offensiv när det gäller utbyggnaden av både dricksvatten och avlopp.
- VA-strategin föreslås innehålla ett resonemang om den förväntade befolkningsutvecklingen, bebyggelseutvecklingen och vilka företag/verksamheter som kan tänkas uppstå eller försvinna. Detta resonemang är ju själva grunden för de framtida förändringarna av VA-systemet.
- VA-strategin föreslås vidare innehålla ett eller flera förväntade scenarier av samhällsutvecklingen både inom kommunen och i angränsande kommuner. Dessa scenarier leder

fram till mer eller mindre olika åtgärder som i sin tur kommer att medföra olika kostnader och ta olika lång tid att genomföra.

- VA-strategin föreslås även innehålla mer fakta såsom t.ex. nyckeltal för ekonomi och tid i syfte att underlätta för beslutsfattare att förstå och prioritera de olika åtgärderna.
- Kartorna föreslås uppdateras så att kommunens samtliga tätorter finns markerade på kartan och inte bara vissa tätorter.

Formalia

Sorundanet förvänas över hur remisshanteringens har gått till:

Begränsad distribution av remisshandlingar: Vi anser att betydligt fler borde fått lämna synpunkter på remissutgåvan. Remissutgåvan distribuerades endast till politiska partier. Det är beklagansvärt ur ett demokratiskt perspektiv att endast politiska partier får yttra sig. Givetvis borde alla kommunens invånare få tillfälle att inkomma med synpunkter. Särskilt med tanke på att beslutet om att utarbeta en kommunal vatten- och avloppsstrategi för Nynäshamns kommun togs redan i mars 2008 i kommunfullmäktige, borde det ha funnits tid till att samla in remissvar från fler. Sorundanet anser att ju fler hjärnor som ges tillfälle att bearbeta remisshandlingar desto bättre.

För kort remisstid: Vi anser också att tiden för remiss, mindre än en månad, har varit alldeles för kort. Ett enkelt sätt att utöka remisstiden är att ändra sista dag för inlämning av remissvar från fredag kl 24.00 till söndag kl 24.00. Detta innebär att vanliga människor och i synnerhet fritidspolitiker får ytterligare ett par dagar på sig att inkomma med synpunkter på remisshandlingar.

Tillgång till vattentäkter

VA-strategin pekar i huvudsak ut två vattentäkter för den kommunala vattenförsörjningen; Gorran i Sorunda samt Mälaren. Dessa två vattentäkter betjänar endast en del av kommunen och i övriga delar av kommunen sker vattenförsörjningen med hjälp av ett stort antal enskilda vattentäkter.

I kommunen finns alltså två separata dricksvattennät som inte är förbundna med varandra. Sorundanet saknar ett resonemang om framtida strategier för att koppla ihop dessa nät om befintliga vattentäkter bedöms otillfredsställande. Ett exempel på ett sådant scenario finns på sidan 86 i remisshandlingen till kommunens Översiktsplan:

"Det finns en konflikt mellan Sorundaåsen som vattentäkt kontra intressen för grusuttag ur åsen. Kommunens intention ligger i att bevara åsen som vattenresurs. Det bör även uppmärksammas att den föreslagna utvecklingen av området kring Grödbby och Sunnerby-Spångbro ligger inom eller delvis inom vattenskyddszonen. Detta medför att det, vid planering av dessa utvecklingsområden, behöver tas särskild hänsyn till grundvattnet för att inte äventyra grundvattenförsörjningen och vattnets kvalitet. Vattenmyndighetens bedömning av vattenmagasinets kvalitet pekar bland annat på förekomsten av bekämpningsmedel samt att kloridhalten överstiger 50 mg/l, vilket innebär att vattnet inte kommer att uppnå god kemisk status till år 2015."

Sorundanet oroar sig över denna skrivning i kommunens Översiktsplan och undrar hur kommunens VA-strategi hanterar detta faktum. Är det kanske dags att upphöra med

täktverksamhet i kommunens vattentäkter? Kanske är det dags att Sorunda blir anslutet till Segersängs, Ösmo och Nynäshamns tätorts vattenledningsnät? Sorundanet finner ingen vägledning i föreliggande remisshandling till den kommunala VA-strategin.

Sorundanet saknar en offensiv strategi för hur en större del av kommunens invånare skulle kunna få tillgång till kommunalt dricksvatten. I synnerhet saknar vi strategier för de norra delarna av kommunen som t.ex. Landfjärden och Norra Sorunda, där man kan förvänta sig en relativt stor inflyttning. Vi saknar också resonemang om hur en eventuell samverkan med grannkommunerna Haninge och Botkyrka skulle kunna ske när exploateringstrycket på dessa norra kommundelar ökar.

Tillgång till utsläppspunkter

I VA-strategin förs ett i mångt och mycket intressant resonemang om hur dagens tre spridda utsläppspunkter ska bli en koncentrerad utsläppspunkt i Nynäshamns tätort. Vi saknar dock en övergripande tidplan och budget för en sådan utbyggnad. Vi bedömer att en sådan utbyggnad kommer bli mycket kostsam och tidskrävande, speciellt om de norra kommundelarna som t.ex. Landfjärden och Norra Sorunda, ska anslutas. Även här saknar vi ett resonemang om hur en eventuell samverkan med grannkommunerna Haninge och Botkyrka skulle kunna ske när exploateringstrycket på dessa norra kommundelar ökar.

Befolkningsutveckling

Befolkningsutvecklingen, dvs hur befolkningen förväntas öka, minska eller omfördela sig, är en av de grundläggande parametrarna vid all form av samhällsplanering och i synnerhet vid planeringen av VA eftersom detta påverkar efterfrågan av VA-tjänster i större eller mindre omfattning. Vi förvånar oss över att inget resonemang förs om befolkningsutvecklingen och hur den påverkar VA-strategin.

Bebyggelseutveckling

Bebyggelseutvecklingen, dvs hur bebyggelsen förväntas öka, minska eller omfördela sig, är en av de grundläggande parametrarna vid all form av samhällsplanering och i synnerhet planeringen av VA eftersom detta påverkar efterfrågan av VA-tjänster i större eller mindre omfattning. Vi förvånar oss över att inget resonemang förs om bebyggelseutvecklingen och hur den påverkar VA-strategin.

Utveckling av företag och andra verksamheter

Utvecklingen av företag och andra verksamheter, dvs hur företag och andra verksamheter förväntas öka, minska eller omfördela sig, är en av de grundläggande parametrarna vid all form av samhällsplanering och i synnerhet planeringen av VA eftersom detta kan påverka efterfrågan av VA-tjänster i större eller mindre omfattning. Vi förvånar oss över att inget resonemang förs om utvecklingen av företag och andra verksamheter och hur den påverkar VA-strategin.

Reservvattenförsörjning

Som tidigare konstateras så finns det alltså två separata dricksvattennät i kommunen som inte är förbundna med varandra. Endast det ena har tillgång till reservvattenförsörjning, om än under en begränsad tid. Sorundanet saknar en strategi för hur det andra dricksvattennätet ska försörjas med reservvatten. Det är givetvis fullständigt oacceptabelt att det inte finns reservvatten för hela det kommunala VA-systemet.

Brist på resonemang kring alternativa strategier

Nynäshamn är en ekokommun vilket borde avspeglas i kommunens VA-strategi. Det borde finnas ett resonemang om alternativ till befintlig strategi och lösningar. Exempelvis skulle man kunna föra följande resonemang:

"Tillgång till rent vatten är en förutsättning för allt liv på jorden. Utan vatten är det ingenting som kan växa och leva. I naturens eget kretslopp anpassar sig växter och djur till tillgången av vatten. Människor har i tiotusentals år levt utspritt och hanterat både sin dricksvattenförsörjning och avloppshantering lokalt. Den moderna människan har dock rubbat detta kretslopp, mycket på grund av önskemålet att tränga ihop sina boplatser, den sk urbaniseringsprocessen. En konsekvens av urbaniseringen är att dricksvatten måste transporteras långa sträckor från källan till människorna och andra behov. Det uppstår även problem med de stora mängder avloppsvatten som i sin tur måste transporteras längre eller kortare sträckor för att släppas ut på en enda plats. Finns det något effektivare och mer resurssnålt alternativ för att hantera dricksvatten och avloppsvatten? Kanske är den koncentrerade urbaniserade samhällsmodellen föråldrad eftersom den är så resurskrävande?"

Ett annat fundamentalt problem med dessa lösningar är risken för störningar i systemet. Små störningar i tillförseln av dricksvatten eller bortförseln av avloppsvattnet kan innebära stora störningar för systemet och för samhället i dess helhet. En fråga är givetvis hur vi kan bygga ett robust och stabilt VA-system (samhälle) i framtiden.

Ytterligare ett annat fundamentalt problem med konventionella lösningar är att en mycket stor del av dricksvattnet används till annat än dricksvatten samtidigt som det måste hålla livsmedelskvalitet. Detta innebär att man spolar toaletter, tvättar bilar, vattnar trädgården, mm mm med livsmedelsklassat vatten, ett stort och förmodligen ohållbart resursslöseri. Finns det effektivare sätt att utnyttja det högklassiga kommunala dricksvattnet?"

Ytterligare ett annat fundamentalt problem med den befintliga avloppshanteringen är den blandning av urin och fekalier som sker i varje toalett. Om denna blandning kan undvikas, dvs genom separering, skulle mycket vara vunnet; urinen kan användas direkt som gödning inom jordbruket och fekalierna kan gå direkt till biogasproduktion. Skulle kommunen kunna testa dessa tankar i praktiken? Kanske ett försök med en mindre anläggning på landsbygden som förser lantbrukare med växtgödning och biogas?"

Ett sådant här resonemang kan vara en nyttig övning som alternativ till befintliga konventionella resonemang och lösningar. Insikt och nytänkande är förmodligen av stort värde under omställningen till ett hållbart samhälle. Sorundanet anser att en eko-kommun bör hålla sig med åtminstone en ansats till en strategi för alternativa, ekologiska, VA-lösningar.

Nyckeltal för kostnader för utbyggnad av VA-lösningar

I syfte att göra VA-strategin mer tillgänglig för lekmän/politiska beslutsfattare är det viktigt att redovisa nyckeltal för kostnaderna i samband med kommunal VA-utbyggnad. Exempelvis vore det behjälpligt med kilometerkostnaden för att gräva ned dricksvattensledning och avloppsledning på landsbygd, i småorter och lite större orter som Nynäshamn och Ösmo.

Nyckeltal för tidsåtgång för utbyggnad av VA-lösningar

I syfte att göra VA-strategin mer tillgänglig för lekmän/politiska beslutsfattare är det viktigt att redovisa nyckeltal för tidsåtgången i samband med kommunal VA-utbyggnad. Exempelvis vore det behjälpligt med tidsåtgången per kilometer för att gräva ned dricksvattensledning och avloppsledning på landsbygd, i småorter och lite större orter som Nynäshamn och Ösmo.

Sorundanet genom

Per Ranch